

інфраструктури. Тому зовсім не випадково у постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки» зазначено, що одним із найважливіших напрямів державної політики в туристичній галузі є підвищення ефективності інформаційно-комунікаційної інфраструктури, створення позитивного образу України як туристичної держави.

Дивлячись на все вищезгадане слід зазначити, що необхідність розвитку туристичної діяльності в Україні є досить висока. Вищезгадана сфера міжнародної діяльності, при належному функціонуванні, може прискорити вихід України з важкого економічного становища, яке склалося на даний момент. Це джерело значних і стабільних надходжень до бюджетів сприятиме розвитку суміжних галузей та регіонів відвідування, відповідно й сталому розвитку цих регіонів та країни в цілому, а також підвищенню іміджу України у світі.

СВІТОГЛЯДНЕ РОЗУМІННЯ ТУРИЗМУ

ПАВЛО БЕРКО, МИКОЛА БОРИЩАК, ІРИНА ГУЗЕНКО

Львівський державний інститут фізичної культури

Актуальність. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі туризму в духовному становленні особи, туристичного бізнесу в соціально-економічному зростанні сучасного суспільства.

Світогляд — це самостійний компонент людського існування, духовна квінтесенція усвідомленого буття, котра стала життєвою настановою, упередженнями, а не готовою істиною. Світогляд — це буття особи у світі. Ми ставимо собі за мету показати наше ставлення до природи як до світу. Яскраву картину природи, яку переживаємо, осмислюємо як особливий світ, знаходимо у Йоганна Вольфганга Гете: „Природа! Оточені й охоплені нею, ми не можемо ні вийти з неї, ні глибше в неї проникнути... Вона творить вічно нові образи. Що є в ній, того ще не було. Що було, не буде, все не нове, але все тільки старе. Ми живемо посеред неї, але чужі їй. Вона вічно говорить з нами, але таємниць своїх не відкриває. Ми постійно діємо на неї, але немає у нас над нею жодної влади. (Зарубіжна філософія ХХ ст. К., 1993. С. 112).

Людині краще пізнавати світ, природу через туризм. Наприклад, дуже гарно описав духовний світ українців німецький лікар-мандрівник Самуель Готліб у своїй чотиритомній „Подорожі по Росії” (1770-1784): „вони дуже пильні, вдачею веселі, привітливі, замилювані до музики, а ще більше до забав. Люблять і пильнують чистоту, для того і в найпростіших хатах у них значно краще, ніж у найбагатіших дворах у росіян. Страва їх також делікатніша”. (Січинський. Чужинці про Україну. 5-те вид. Абсбург, 1946. С. 70).

Нині практично кожний громадянин має змогу здійснювати мандрівки і краще пізнати свою Батьківщину. Наша Батьківщина — Україна є чи не

дитячого туризму. Сутність соціального туризму часто визначається відповідно до суспільного статусу основного контингенту його учасників — це дешевий туризм, діяльність, що спрямована на рекреацію (відновлення) людини за рахунок надання мінімального „необтяжливого” набору туристичних послуг. Ітїм таке розуміння значно звужує діапазон соціального туризму та збїднює його зміст. Соціальний туризм доцїльно розглядати у контексті завдань та цїлей соціальної полїтики як діяльності держави і суспїльства загалом, що переслїдує формування здорового способу життя людини в усїх її вимїрах. Перехїд від орієнтації на елітарний туризм до зацікавленості в розвитку дешевих масових видів туризму не тїльки сприятиме розвитку соціальних контактів, реалїзації демократичних прав людини на змістовний відпочинок, й забезпечить збїльшення туристських потоків, що, натомість, поповнюватиме бюджет району, міста, країни в цїлому. Майбутнє туризму на 60-70 відсотків — це ринок внутрішнього, місцевого туризму і лише на 30-40 відсотків — іноземного. Кажучи про соціальний туризм, визначаючи його гуманїстичну іntenцію, особливо зазначимо його привабливїсть для людей похилого віку, а також людей з фізичними вадами, подорожування яких вимагає особливих умов. Адже „туризм — це життя людини, яке вона проживає вдруге”. Обов'язок усїх тих, хто причетний до організації туристичної діяльності, врахувати це.

Важливою складовою філософії туризму є також її екологічний компонент. Людина — органічна ланка цїлісної екосистеми. Тяжїння мїського жителя до „незїпсованої природи” цїлком зрозумїле. Втїм, зростаючий із року в рік, неконтрольований „натиск” турпотоків є загрозливим для природного довкілля. Згїдно з прогнозами обсяги мїжнародного туризму в найближчі двадцять рокїв збїльшаться втричі. Відповідно зросте як екологічне навантаження, так і екологічна небезпека. Адже природа не залишається байдужою щодо людей, які її псують, неминуча „помста” з її боку — отруєна вода в рїчках та озерах, перевантажені шкїдливими речовинами гриби та ягоди, несвіже повітря. Людина має, нарешті, зрозумїти свою відповідальність за збереження природи. Адже, це не просто „довкілля”, середовище, у якому ми постійно перебуваємо, а органічна частка самого людства. Ми здатні вижити і розвиватися, лише у випадку, коли ми усвідомимо себе синами і доньками землі в природній спїльнотї та сприйнявши позалюдську природу як наш природний спїльносвіт”, — зазначає нїмецький філософ Клаус Міхаель Маєр-Абїх. (Об некустве жить достойно. Философские очерки. М. 1975. С. 9).

Природничий туризм і екотуризм варто розвивати особливо інтенсивно. Цї види туризму корисні для людини і для природи одночасно. Негативний вплив на довкілля у цьому випадку є мінімальним. У сферї екотуризму перетинаються соціоекономічні та культурні інтереси мїського і сїльського населення. Для сїльських жителїв, як, до речї, і для мешканців малих мїст і селищ, екотуризм корисний насамперед тим, що він активно сприяє створенню робочих мїсць, розв'язанню актуальної для України проблеми зайнятості населення. Зауважимо, до речї, що створення нового робочого мїсця у туризмі, за пїдрахунками економістів, складає лише 40 відсотків від вартості

нового місця роботи у промисловості. Винятково важливим при цьому є також культурологічний та соціальний аспекти цієї проблеми — облагороджування сільської території для ведення туризму, формування цивілізованої інфраструктури сільської гостинності. Практика свідчить, що 90 відсотків сучасної світової туристичної інфраструктури складає її приватний сектор, значна частина якого розташована саме в сільській місцевості. „Зелений туризм” пропонує серед міських жителів фольклорну культуру, заохочує до використання традиційних ремесел, що активно сприяє пробудженню і вихованню патріотичної пам’яті, без чого немислимий процес національного самоусвідомлення.

Екологічний туризм привабливий ще й тим, що в його процесі відбувається взаємозбагачення національних духовних надбань його учасників: мешканці міста отримують змогу наочно оцінити сутність сільської культури, а мешканці села — сприйняти позитивні надбання міської культури. Відіграючи взаємозалежні ролі в туристському спілкуванні, його учасники зміцнюють суспільну корпоративну свідомість — „чуття єдиної родини”, єдиної європейської спільноти. Таким чином, у туристичній життєдіяльності людина реалізує різноманітні потреби: рекреаційні та емоційно-чуттєві: від споглядання краси природи, історичних і культурних пам’яток, а також емоційно орієнтованого спілкування з іншими індивідами як всередині туристичного середовища, так і з представниками місцевого населення та пізнавальні (у більш глибокому, аніж за звичайних умов, пізнанні та осягненні особливостей територіальної культури).

Отже, природа й культура, чуттєвість і духовність завжди становлять у людини опосередковану єдність.

Нині Україна, нарешті, привертає до себе увагу світової спільноти як об’єкту туризму. Крім цього туризм починає відігравати значну роль у господарській, соціальній і фінансовій сфері.

ОЗДОРОВЧИЙ ВПЛИВ ПРИРОДНИХ ФАКТОРІВ В СИСТЕМІ НАРОДНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЗЕНОВІЙ КАЛУСЬКИЙ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

За даними статистики на 01.01.1993р. кількість населення України становила 52,2 млн осіб. На даний час – нас менше 47 млн, і хоча з 2002 року з’явилась тенденція до збільшення кількості народжених, на жаль, досягти природного приросту населення не вдається, що пов’язано з соціальними та екологічними проблемами [1-6].

Це викликає закономірну зацікавленість до здоров’я, його збереження та продовження. В цьому аспекті закономірно повинна приділятися достатня увага національним традиціям виховання та збереження здоров’я. Існуючи у